

Folkevevett

MAGASIN FOR
MILJØ, RETTFERDIG
FØRDELING OG
LIVSKVALITET

UTGIS AV FRAMTIDEN I VÅRE HENDER (FIVH) 33. ÅRGANG NR 5 2011 KR 35,-

GRØNN STJERNE OVER KINA

SIDE 12-20

Eva Bakkeslett
Såkvinnen
side 08

Kampen om skogen
FNs skogår
side 26

Grønn mirakelplante?
Bambus i skuddet
side 22

“

Trangen til ikke bare arbeide mot noe, men også å arbeide for noe, har økt med årene.

tekst og foto
Arne Storremøningen

Såkvinnen

Hvordan kan bakterier lære oss å bli bedre mennesker?

DEN PRISBELØNTE kunstneren Eva Bakkeslett fra Engeløya i Nordland vil bruke kunsten som et virkemiddel til å vekke oss til undring, kjærlighet til natur og økologisk ansvar.

Jeg er på vei nordover, til vakre Engeløya i Steigen kommune i Nordland, Lofotens ukjente søster på den andre siden av Vestfjorden. Jeg er snart framme og stopper lesebilen for en siste strekk på beina og en pause fra den monotone kjøringen. Å passere gjennom dette landskapet innestengt i en metallboks på fire hjul, føles som en moderne form for galenskap. Luften her har en egen friskhet, å puste den inn er en sanselig opplevelse, den har en eim i seg av lyng og hav, av geitrams, fjellbjørk og ramsalt sjø.

Fjellene og landskapet som er badet i varm august-sol gir assosiasjoner til eventyr og minner om noen av de storslåtte naturscenene i Ringenes Herre.

Familiens 5-åring som har fått lov til å være med på denne turen, mente hun så en kappekledd rytter med hevet sverd på toppen av en av åsene. Jeg kan ikke utelukke at hun har rett. Steigen og Engeløya er gammelt vikingland. Den arktiske øya med verdens nordligste hassel-

skog var et etablert høvdingsete allerede for tusen år siden.

Ikke et vondt ord om Lofoten, men Steigen og Engeløya er glemte skjønnheter. Å ta avstrikken hit fra E6 noen mil lenger øst er en god investering for turister på jakt etter det magiske nord.

For Eva Bakkeslett har den historiske Sjøhaugen gård ved Røtnesvågen blitt et av hennes to kunstnerhjem. I tillegg har hun og familien også tilhold i Haslemere i Surrey, England.

Eva Bakkeslett serverer taust av jordbær fra egen hage og hjemmelagde vaffer. Hun forklarer og forteller om sitt syn på kunst og økologi. De siste årene har det vokst fram et uformelt nettverk av en kanskje ny gruppe kunstnere. En av de aktive og sentrale aktorene er Eva Bakkeslett.

Mange av kunstnerne som legger vekt på et økologisk perspektiv i kunstutøvelsen sin, hevder selv de ikke er opptatt av selve kunstverket slik som tradisjonelle kunstutøvere. De har blikket festet på virkningene og sporene kunsten setter hos publikum og i kunstnerens omgivelser. De ønsker å bruke kunsten som et virkemiddel for å gjenskape ur-forbindelsen til naturen og de livgivende bio-

logiske prosessene rundt oss. Den øko-orienterte kunsten ved inngangen til det tjuetførste århundre er ikke politisk og aktivistisk på samme måte som den politiske kunsten fra 1970-tallet. Noen vil spørre seg om den er misjonerende. Kanskje er den mer inspirerende og søkende enn bombastisk, belærende og propagandistisk.

Eva Bakkeslett brenner for en det som etter hvert har fått merkelappen økokunst og er en sentral aktør i bygging av et internasjonalt nettverk av økofokuserte kunstutøvere. Selv sier hun det slik: Jeg ønsker å skape bevegelser som kan bli begynnelsen hos kunstmottakerne til et større engasjement og kanskje en oppvåkning til et større økologisk ansvar og undring. Så frø som kan skape forandring.

Den økologiske krisen vi står overfor i dag har blant annet sine røtter i vårt tap av estetikk og evne til sansing, mener Eva Bakkeslett. Vår kultur belønner det motsatte, uestetikken, brutaliteten og det følelseskalde, fravær av sansing. Vi bruker store ressurser - både penger og energi til å svekke våre sanser og medfødte evne til undring og opplevelse. Vi blir skremt av berøring.

- **Navn:** Eva Bakkeslett
- **Født:** 1966
- **Sivilstand:** Gift, 2 barn
- **Bor:** Engeløya, Nordland og Haslemere, Surrey i England
- **Profesjon:** Kunstner, forfatter, foredragsholder og kurator
- **Aktuell:** Sentral aktør i et internasjonalt nettverk av økofokuserte kunstnere

av smerte, føler ubehag ved lukter, og blir utilpass i møte med naturlige elementer som vind og regn. Smaksansene våre er blitt tilvent og preget av mat som er kjedelig og ensartet, som nesten er smakløs og som er ribbet for spekteret av duft og smak som naturlig mat skal ha, mener Eva Bakkeslett.

Det var etter langt studie og arbeidsopphold i England og en kort mellomlanding i Tromsø at Eva og mannen sammen med to små barn følte behov for mer luft under vingene. Jeg er født og oppvokst i nord-områdene av Norge og Sverige, der er her jeg har en viktig del av røttene mine. Vi kjøpte Sjøhaugen en nesten tohundre år gammel gård på østsiden av Engeløya, forteller økokunstneren.

Vi restaurerte et gammelt tømmerhus, ombygde et fjøs til verksted og studio. Vi benyttet økologiske materialer og tradisjonelle byggeteknikker. Ikke minst lærte vi å dyrke våre egne grønnsaker og å produsere mat fra bunnen av. Jeg startet en kunstskole for barn og fikk også mulighetene til å oppdra våre to egne barn i omgivelse med tydelig følelse av sammenheng og en dyp tilhørighet til naturen og stedet.

Slik sett ble flyttingen hit og den nye hverdagen her en viktig læreprosess, forteller Eva, mens hun sørger for påfyll av gårdens egne jordbær. – Jeg hadde alltid hatt lyst til å lære mer inngående om planter og økosystemer og om gamle håndverk og arbeidsmetoder. Her fikk jeg muligheten til å gjennomføre lokale arbeidsprosjekter knyttet til lokal mat, håndverk og bærekraftige levemåter og integrere det inn i kunsten sier Bakkeslett. Eva tok en Master i Kunst og Økologi ved Dartington College of Arts i Devon for å utforske denne måten å integrere en helhetlig tankegang inn i kunsten. Dartington er også kjent som tilholdssted for det anerkjente Schumacher Instituttet, stiftet av den indiske økologen og miljøforkjemperen Satish Kumar.)

Eva Bakkeslett ble tidlig

“

Den som bagatelliserer det å så, har glemt froets sprengkraft.

miljøengasjert. Hun var aktiv i miljøpolitiske ungdomsorganisasjoner og knyttet nevne i kampen mot alt som ødelegger naturen og kloden. – Jeg er fortsatt engasjert i miljøarbeid, men på en annen måte enn den tradisjonelt politisk aktivistiske. Trangen til ikke bare arbeide mot noe, men også å arbeide for noe, har økt med årene medgir den nordnorske økokunstneren. Hennes visjon er at kunst skal være fro som skaper forandringer. Det skal hjelpe oss tilbake til en opprinnelig måte å bruke og forholde oss til naturen på. Vi har atskilt oss fra biologien og de naturlige prosessene rundt oss. Vi lever i en boble og tror at vi er hevet over naturen, at vi som art har rett til å massakrere skogene, forgifte vannkildene og tilgrise luften vi puster inn, mener hun.

Inntil vi gjenoppdager et annet perspektiv, en helhetsperspektiv kan vi knapt se hva vi gjør galt, vi blir paralyisert og handlingslammet. Gjennom å

gjenopprette forbindelsen til helheten, sanseligheten og klodens estetikk og livsgrunnlag, kan vi fri oss fra vår kollektive tilstand av følelseløshet og isolasjon, mener Eva Bakkeslett.

Økokunstneren Eva Bakkeslett har laget en kunstfilm om brødbaking. Den fikk blåserte kulturinteresserte newyorkere til å gå mann av huse til framvisningen - og min medreisende 8-åring til å sitte naglet til en pinnestol på en låve i Nordland - som om det dreide seg om Disney Channel på sitt kuleste.

Eva Bakkesletts prisbelønte brødbakefilm, "Alchemy - the poetics of bread", har få fellestrekk med moderne, kjapp dramaturgi, og himmelvidt fra Disney-kanalen. Den er naturligvis langsom, men nettopp de lange klippene og bruken av de naturlige lydene fra bakingen og kjøkkenet skaper en egen følelse av ekthet, av dyp tilstedeværelse. Kamerafokuset er hele tiden på mønstre og former. Selv kaller kunstneren den for "en poetisk fortelling om brødetts alkymi, der baksten av vårt daglige brød forvandles til en magisk åpenbaring. Følsomme hender rører, blander, knar og drar, og de rytmiske bevegelsene gjør brødetts tilblivelse til en dans".

Bakkesletts langsomme kunstfilm om brødbakingen har blitt belønnet med den

Nord-Norske kunstutstillingens jurypris i 2009 og var vist på "Planet in Focus Environmental Festival" i Toronto, der den ble utvalgt til å bli vist på Museum of Modern Art i New York. I New York omfavnet publikum filmen som viste en utdøende form for matlagning. Hvor mange unge mennesker i dag har kunnskap om og vet hvordan man baker eget brød? Det slo meg i England at kunnskapen om brødbaking var gått tapt blant vanlige folk. Brøder du kjøper i butikken har få næringsstoffer og er nesten smakløs. Eva Bakkeslett forteller at hun er vokst opp med brødbaking i hjemmet. Både bestemoren og foreldrene var dyktige, og ivrige brødbakere.

Kunsten kan skape kommunikasjon og dialog, den kan gi spillerom for overraskende spørsmål og skape situasjoner som utfordrer våre tilventede måter å se verden på, ryste perspektivene og gi oss nye virkelighetsbilder og forestillinger om oss selv og verden rundt oss. Det er det som kunst handler om, mener Bakkeslett.

Mest av alt handler det om å så fro. Den som bagatelliserer det å så, har glemt froets sprengkraft, understreker Bakkeslett. Froet er starten, alt fra fargesprakende valmuer til 90 meter store rodfuruer, hvaler eller mennesker. Det er slik vi alle begynte. Er ikke det en fantastisk tanke?